

JAVNA OBRAVNAVA OSNUTKA NOVEGA ZAKONA O VARSTVU PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI IN JEDRSKI VARNOSTI (ZVISJV-1)

V začetku oktobra se je začela javna obravnava osnutka Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-1).

S predlaganim zakonom bodo v slovenski pravni red prenesene zahteve Direktive Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja (**EU BSS direktiva**), o kateri smo pisali oktobra 2014 v [36. številki Sevalnih novic](#). Prehodno obdobje za njeno transpozicijo v nacionalne pravne rede držav članic EU se bo izteklo 6. februarja 2018. EU BSS direktiva nadomešča pet dosedanjih direktiv s področja varstva pred sevanji.

Uvedene bodo tudi nekatere manjše spremembe na področju jedrske varnosti, ki izhajajo iz določil Direktive Sveta 2014/87/Euratom z dne 8. julija 2014 o spremembi Direktive 2009/71/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (**direktiva o jedrski varnosti**), ki je bila izdana v času post-Fukušimskih akcij v EU. Rok za prenos te direktive v domači pravni red je 15. avgust 2017.

S prenosom obeh direktiv se nadaljuje kontinuirani postopek prilagajanja slovenske zakonodaje najnovejšim spoznanjem na področju urejanja varstva pred sevanji in jedrske varnosti. Predlagane so poenostavitve glede izvajanja sevalnih dejavnosti. Osutek novega zakona za nekatere manj nevarne oblike sevalnih dejavnosti prinaša možnost registracije, ne le zgolj pridobitev dovoljenja. Predlaganih je še več manjših sprememb, ki predstavljajo manjše nevsebinske redakcijske popravke ter odpravo manjših nedoslednosti in pomanjkljivosti, ki so se pokazale v času uporabe zakona.

Osutek novega zakona, kolikor je le mogoče, sledi dobro uveljavljeni strukturi sedaj veljavnega zakona. Razdeljen na istih šestnajst poglavij, kot dosedanji zakon. Bistveno se spreminja le v drugem in tretjem poglavju (Izvajanje sevalne dejavnosti in Varstvo ljudi pred ionizirajočimi sevanji), nekaj tudi v osmem in devetem poglavju (Spremljanje stanja radioaktivnosti v okolju in Sanacija posledic izrednega dogodka in dekontaminacija).



Vir: <http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/178.pdf>

Za področja, ki bodo v bistvenem ostala nespremenjena tudi po sprejetju novega zakona, je predvideno, da precej podzakonskih predpisov ostane v veljavi še naprej in se bo štel, da so izdani na podlagi novega zakona. Novi podzakonski predpisi se bodo sprejemali na področjih, ki jih je potrebno na novo urediti zaradi nove EU BSS direktive.

Na področjih, kjer so spremembe bistvene in bistveno širijo krog zavezancev po zakonu, je za določena področja (npr. ukrepi varstva zaradi radona, ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti zaradi gradbenih materialov, nadzor predmetov splošne rabe in ukrepi za iskanje virov neznanega izvora) predvideno prehodno obdobje, v katerem se bodo novi zavezanci lahko prilagodili na nove zahteve, ki jih zakon prinaša.

Prenos najbolj bistvenih zahtev direktive o jedrski varnosti že poteka s sprejemanjem novih pravilnikov o dejavnostih sevalne in jedrske varnosti (**JV5**) ter o zagotavljanju varnosti po začetku obratovanja sevalnih ali jedrskih objektov (**JV9**). **Oba pravilnika sta v zadnjih fazah medresorskega usklajevanja**, nekaj določb direktive, zlasti glede mednarodnega sodelovanja in zagotavljanja javnosti podatkov, bo prenesenih z novim zakonom.

Osutek novega zakona lahko najdete na spletni strani [URSJV](#) ter na spletni strani [e-demokracija](#). Besedilo osnutka zakona kot pomoč zainteresiranim bralcem vključuje tudi sprotne opombe, iz katerih je razvidno, katera določba EU direktive se s posamezno določbo zakona prenaša v naš pravni red.

Prosimo vas, da nam vaše **predloge in pripombe** v zvezi s predlaganim zakonom posredujete na naš elektronski naslov: gp.ursjv@gov.si, najkasneje do **15. 11. 2016**, ko se bo javna razprava zaključila.

URSJV in URSVS bosta vse prejete predloge in pripombe obravnavali ter se do njih opredelili.



PRENEHANJE UPORABE IN DEMONTAŽA IONIZACIJSKIH JAVLJALNIKOV POŽARA

Zadnjih deset let URSJV intenzivno spremlja problematiko ionizacijskih javljalnikov požara (JAP). Ob koncu leta 2015 je bilo v registru virov sevanja, ki ga vodi URSJV, evidentiranih 24.330 JAP v uporabi pri 285 organizacijah. Po prenehanju uporabe, ko JAP postanejo radioaktivni odpadki (RAO), jih je potrebno predati Agenciji za radioaktivne odpadke (ARAO), ki jih shrani v Centralnem skladišču radioaktivnih odpadkov.

Če podjetja, ki izvajajo obnovo požarnih sistemov ali starih zgradb, ne vedo, da so v zgradbi montirani JAP, prihaja pri demontaži do neustreznega ravnanja z JAP. URSJV je na neustrezno demontažo ali shrambo JAP že večkrat opozarjala v [Sevalnih novicah](#). V zadnjih letih je v povezavi z JAP opravila preko 50 inšpekcijskih pregledov.

V letu 2016 je bilo ugotovljeno, da podjetje, ki je pred leti izvajalo demontažo JAP v zgradbi v središču Ljubljane, ni v celoti odstranilo JAP s stropa, ampak le tisti del, ki je vseboval vir sevanja. V zgradbi so ostali montirani le deli ohišja teh JAP. Zgradba je bila tedaj le delno obnovljena, tako da so se v delu zgradbe JAP še vedno uporabljali. V letu 2015, ko je ponovno potekala prenova zgradbe, so bili odstranjeni in pripravljeni na odvoz še preostali JAP. Med njimi je ARAO našel tudi ohišja brez virov sevanja in o tem obvestil URSJV. Opravljen je bil obsežen inšpekcijski nadzor v zvezi z manjkajočimi deli JAP pri podjetjih, ki so bila vpletena tako v obnovo zgradbe pred leti kot tudi obnovo v letu 2015. Ugotovljeno je bilo, da so bili deli JAP z virom sevanja (brez ohišja) že pred časom pospravljeni v CSRAO. Podjetje, ki je izvajalo demontažo, se ni zavedalo, da bo sprožilo obsežno iskanje virov sevanja, če ne bo JAP v celoti odstranilo.

Na zahtevo inšpekcije URSJV je bil v letu 2016 opravljen dodaten pregled JAP v celotni zgradbi in sicer tudi dvojnih stropov in ventilacijskih jaškov. Najdeni so bili JAP, ki niso bili evidentirani v registru virov sevanja in so bili brez nadzora. Vsi JAP v tej zgradbi so sedaj odstranjeni in oddani ARAO.

Več o javljalnikih požara lahko preberete v Sevalnih novicah [št. 11](#) (2007), [št. 22](#) (2011), [št. 25](#) (2010), [št. 28](#) (2010) in [št. 39](#) (2015) ter [letnih poročilih](#) o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti v Republiki Sloveniji, objavljenih na spletni strani URSJV.

**Če najdete vir sevanja neznanega izvora ali
če sumite, da gre za vir sevanja,
pokličite dežurnega URSJV:
tel. št. 041 982 713**



Demontirani JAP iz zgradbe v središču Ljubljane (Foto: ARAO)

Seznam podjetij, ki imajo dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti za demontažo JAP, je objavljen na [spletni strani URSJV](#).

URSJV opozarja na previdnost pri demontaži JAP, saj odstranitev le dela JAP lahko vodi do obsežnega iskanja manjkajočih delov, prav tako pa lahko vodi tudi do poškodb vira sevanja in radioaktivne kontaminacije.



Na URSJV smo pred leti pripravili obrazce, ki izvajalcem sevalnih dejavnosti lahko služijo kot pomoč pri pripravi različnih vlog. Povezava na obrazce je po novem narejena tudi na začetni spletni strani [URSJV](#).

Obrazci niso obvezni, bi pa želeli opozoriti vse stranke, da **pred vsakim plačilom** upravne takse **preverijo podatke o številki računa in sklicu**, ki so navedeni na prvi strani obrazcev. Le tako ne bo prihajalo do napak pri plačilu upravnih taks in posledično nepotrebne in zamudne iskanje, kateremu državnemu organu je bila upravna taksa dejansko plačana.

V aprilu 2016 je bila na 18. redni seji Državnega zbora RS sprejeta [Resolucija](#) o nacionalnem programu ravnanja z RAO in izrabljenim gorivom za obdobje 2016-2025 (ReNPRO).

Resolucija se nanaša tudi na ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki nastajajo zaradi uporabe virov sevanja v industriji in raziskavah. V dejavnostih, pri katerih je mogoče radioaktivne snovi/radionuklide zamenjati z drugimi metodami, se uporaba le-teh spodbuja. Po prenehanju uporabe je potrebno vir sevanja vrniti dobavitelju oziroma proizvajalcu, v kolikor pa to ni možno, je vir sevanja potrebno predati ARAO.

Besedilo resolucije je dosegljivo preko [spletni strani URSJV](#).

